

Correspondència de Josep Pla amb Josep M. López-Picó

Josep Clara

L'OBRA EPISTOLAR DE JOSEP PLA ÉS IMMENSA. Després d'haver donat a conèixer la correspondència amb Raimon Noguera, Francesc Macià i Duran i Ventosa(1), prosseguim en el mateix sentit amb la rebuda pel poeta Josep M. López-Picó (Barcelona, 1886-1959).

El fons de correspondència de López-Picó és dipositat a l'Institut Municipal d'Història de Barcelona i conté les sis cartes i targetes postals de Josep Pla que transcrivim en aquest treball. Ho fem amb la mateixa ortografia que adoptà l'escriptor i només en regularitzem l'accentuació i la puntuació.

Pla ha evocat en el «retrat de passaport»(2) el moment en què establiren relació ell i López-Picó: «Quan el vaig conèixer, cap a l'any 1916», explica, «feia una vida monòtona i admirable. Anava del seu domicili (Rambla de Catalunya) a l'oficina dels Amics del País (situada en un carreró del barri gòtic) passant per la Rambla, sempre a peu, caminant amb calma». Pla recorda també que «els Amics del País eren un organisme arcaic i pansit, que ocupava un pis fosc darrera la Diputació» i que López-Picó, en aquell «racó somort disposà d'una quantitat d'hores per a escriure versos descomunal». I relata les tertúlies del Cafè Continental, que feia cada vesprada.

Josep Pla en un dibuix d'Enric Marquès (1973).

Josep M. López-Picó en un dibuix de R. Termens (1947).

Ben aviat, López-Picó, responsable de les publicacions de *La Revista*, fou també un dels primers editors de les obres de Josep Pla. La correspondència guardada, dels anys 1919 a 1925 i que li va ser tramesa de Barcelona estant (les dues primeres cartes), de París (les cartes 3, 4 i 6) i de Berlín (la cinquena), evoca precisament aquells moments. Com a curiositat anotarem que la carta 2 va ser escrita en llapis.

A la primera carta, Pla li envia un treball perquè el publiqui a *La Revista*. La resposta fou positiva, com explica el mateix Pla a *El quadern gris*: «López-Picó m'escriu una carta dient que publicarà a *La Revista* una prosa meva. Ara que ho sé, se m'esvaeix el dubte: la prosa és horrible»(3). Ha de tractar-se de la narració «Història de la indiscreta bondat», que aparegué en el número del mes de març de 1919 i que explica l'emigració a la ciutat d'una mare que s'havia quedat vídua amb dues filles.

La segona carta deu ser d'octubre del mateix any i fa referència a un dels llibres que Pla pretenia de publicar i que finalment no fou editat, tot i que havia estat anunciat per la mateixa revista i per la premsa: *9 contes*(4).

La carta tercera, escrita el 1920 a propòsit de Joseph Conrad, és una acusació d'incompetència de la crítica, tema que Pla va tractar en altres ocasions(5).

A la carta 4 reclama la tramesa de la breu monografia que López-Picó li edità, el maig de l'any 1920, sobre l'escultor Casanovas, que és el primer llibre que Pla va publicar.

La carta 5 fa referència a la crítica del seu llibre *Coses vistes*, publicat el 1925 per Edicions Diana. *La Revista* del mes de juny d'aquell any s'hi referí amb un comentari anònim a la secció «Almanac» que no era pas gaire positiu: afirmava que Pla tenia «cent probabilitats contra una de plaure al públic i de desplaure als literats». I afegia: «Això, que per molta gent i potser pel propi autor és un elogi

1. «Tindria un moment?»
Sr. D. Josep M. López-Picó [1919]
P.
Molt Sr. meu:
¿Tindria un moment per llegir l'adjunta història i, cas d'ésser del seu gust, publicar-la a *La Revista*?
És de vd. affm. s.s.

Josep Pla

S/c. Mallorca, 244-2^a-1^a

2. «El títol serà: *9 contes*»

[1919]

Amic Picó:
El títol del meu llibre de la *Revista* serà: *9 contes*.
Ja podeu posar-ho a les obres en preparació que tenen títol.
Feu contes per la *Publi*.
Ben vostre,

Josep Pla

3. «Què ha dit sobre Conrad?»

[París, 1920]

Sr. J.M. López Picó
Café Continental
Barcelona Espagne

Amic Picó:
Fa una gràcia enorme que digueu al Riba que estigui

al tanto sobre Conrad(8). *El negre*, en efecte, fou publicat per el *Mercure* fa 15 anys, però llevat de la conversa que En Carner i vostè tingueren sobre la novel·la no crec que ningú més se n'assabentés. Vostè ha tingut i té una revista. ¿Què ha dit sobre Conrad?

A més a més: *El negre* no és tot Conrad, ni molt menys. El «tot Conrad», a França, no s'hauria conegut més que a través de *Nouvelle Revue*. Vostè i En Carner el devien conèixer en anglès, però no crec que vostè hagi dit res sobre aquestes lectures.

Els crítics catalans tampoc.

Saludi als amics.

Una estreta de mà.

Josep Pla

10 rue Vaugirard
París 6

4. «Ha sortit ja el volum *Casanovas*»

[París, 1920]

Sr. Josep M. López Picó
Societat Econòmica d'Amics del País
Carrer de San Sever
Barcelona Espagne

Amic i admirat poeta Picó:
Segons referències d'amics, ha sortit ja el volum *Casanovas* a la vostra col·lecció. Però jo no ho crec, per-

màxim, per nosaltres és un elogi mínim». Però López-Picó, en el mateix número, va saber fer el contrapès amb el treball «Moralitats i pretextos. A Josep Pla», de caire laudatori i, per tant, objecte de la carta d'agraïment de Pla.

Finalment, a la carta sisena, Pla reclama una còpia del text que havia aparegut a *La Revista* el 1919, sens dubte per a una reelaboració i aprofitament posterior, actitud que va repetir en molts altres casos. Aquell mateix dia, amb igual urgència que en la petició a López-Picó, va escriure a Carles Riba demanant-li que li fes copiar tres contes que havia publicat a *La Publicitat* quan Riba dirigia la secció(6).

És evident que les sis cartes i targetes postals són poca cosa dins el gran volum de correspondència planiana, però també ho és que aporten detalls d'una etapa concreta –la dels primers anys de literat– i d'una manera de fer o de comportar-se que val la pena de rescatar per a la imatge global del personatge de Palafrugell(7). És per aquesta banda del treball d'arxiu –i no per la de la simple recopilació de treballs aliens– que avançarà la comprensió de l'obra i de l'escriptor català de més renom d'aquest segle.

Josep Clara és historiador i professor de la UdG.

Notes

1. J. CLARA, «La correspondència de Josep Pla amb Raimon Noguera», dins *Estudis del Baix Empordà*, 14 (1995), pàg. 275-281; «Correspondència entre Josep Pla i Francesc Macià», dins *Revista de Girona*, 172 (1995), pàg. 610-613, i «Correspondència de Josep Pla amb Lluís Duran i Ventosa», dins *Jornades Patrimoni Història local. Homenatge a Lluís Esteve i Cruaïnes*. Sant Feliu de Guíxols, Ajuntament, 1996, pàg. 135-138.
2. J. PLA, «Josep Maria López-Picó, poeta», dins *Retrats de passaport*. Barcelona, Destino, 1982 (2a edició), pàg. 240-245.
3. J. PLA, *El quadern gris*. Barcelona, Destino, 1991 (5a edició), pàg. 510. Sobre el grup de *La Revista*, vegeu M. C. RIBÉ, «*La Revista*» (1915-1936). *La seva estructura. El seu contingut*. Barcelona, Barcino, 1983, pàg. 9-25.
4. *La Publicitat* (19 de novembre de 1919) també ho havia avançat. Vegeu M. GUSTÀ, *Els orígens ideològics i literaris de Josep Pla*. Barcelona, Curial, 1995, pàg. 93, nota 92.
5. M. GUSTÀ, *op. cit.*, pàg. 417, reporta crítiques similars.
6. Vegeu L. BONADA, «Les cartes de Josep Pla a Carles Riba», dins *Reduccions*, 23-24 (setembre-novembre 1984), pàg. 91.
7. Aquestes cartes no han estat utilitzades en les biografies o estudis parcials sobre la seva obra i persona.
8. Pseudònim de l'escriptor en llengua anglesa Józef Teodor Konrad Nalecz Korzeniowski (Berdicev, Ucraïna 1857-Bishopsburne, Kent 1924). L'obra al·ludida és *The nigger of the Narcissus*, publicada el 1898.

• què encara no me l'heu enviat i vull evitar-vos l'haver fet una desatenció.

• Quan surti, me l'enviareu? L'adreça és J. Pla. 15 Rue Notre Dame des Victoires. París II.

• També us prego que n'envieu un exemplar al meu pare: adreça Antoni Pla. Palafrugell. Girona.

• Jo no en vull regalar ni un exemplar ni en vull cap per mi. Vós mateix feu el que vulgueu. Si tinguéis algun compromís, ja us escriuria.

• Recorts als amics de la vostra continental penya i rebeu un afectuós saludo de vostre aff. admirador i amic

Pla

París, dissapte

5. «Està verdaderament emocionat»

Berlín, 1 juliol [1925]

Josep M. López Picó
Societat Amics del País
Barcelona
Palau de la Generalitat
Plaça de S. Jaume

Car amic:

• He llegit les paraules amabilíssimes que em dedica a *La Revista* i les anònimes que surten a la secció «Almanac».

• Moltes gràcies. Està verdaderament emocionat el vostre amic i servidor

Josep Pla

• Saludeu als amics del Continental.

6. «Us voldria demanar un gran favor»

París, le 27 setembre 1925

Amic Picó:

• Després de saludar-vos, us voldria demanar un gran favor.

• Vaig publicar, fa molts anys, a *La Revista*, una prosa literària. No recordo ni la data ni el nom de la publicació. Era una cosa que hi sortia un tren i una matinada. Que seria demanar-vos massa el pregar-vos que veiéssiu la col·lecció i que m'enviéssiu un exemplar del número?

• La prosa (sic) és curta. En el cas de que no fos possible tenir l'exemplar, us demano que la feu copiar a màquina i que disposeu que em sigui tramesa. La meva adreça és

133 Boulevard S. Michel

Hôtel des Américans

París

• L'urgència, si no manen el contrari, és necessària, perquè marxo d'aquesta població. Adéu-siau. Moltes gràcies. Recorts. Us estreny la mà

Josep Pla

• [Capçalera: «Taverne des brasseries Dumesnil frères & Cie»]